

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін

Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Голова ЦК Марія КОВАЛЬЧУК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи екології та профілактичної медицини»

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма:	Сестринська справа
Освітня кваліфікація:	фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація:	сестра медична /брат медичний
Статус освітнього компонента:	обов'язковий
Форма навчання:	денна

Курс: 3

Семестр: 6

Обсяг кредитів ECTS: 3

Всього годин за навчальним планом: 90 год.

лекції: 10 год.

практичні заняття: 24 год.

самостійна робота студентів: 56 год.

залік

Розробник(-и)силабусу освітнього компоненту:

СЛОБОДЯНИК Геннадій, кандидат медичних наук, д. псих. н., викладач вищої категорії

Викладач:

СЛОБОДЯНИК Геннадій, кандидат медичних наук, д. псих. н., викладач вищої категорії

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії

Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії Марія КОВАЛЬЧУК

Силабус перевірено

 08 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

Назва освітнього компоненту	Основи екології та профілактичної медицини
Викладач(-і)	СЛОБОДЯНИК Геннадій
Портфоліо викладача	
Контактний телефон	
Електронна адреса	
Сторінка освітнього компоненту на сайті	
Консультації	вівторок, 15.30-16.30

1.Коротка анотація до освітнього компонента

«ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ»

Вибіркова навчальна дисципліна «Основи екології та профілактичної медицини» є необхідною складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів, одна з необхідних для вивчення спеціальних дисциплін. Програму дисципліни укладено відповідно до Державних стандартів гуманітарної освіти в Україні, освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за всіма спеціальностями.

Предметом навчальної дисципліни «Основи екології та профілактичної медицини» є система фундаментальних знань з питань екології та профілактичної медицини про взаємодію організму з довкіллям, вплив екологічних факторів на здоров'я та розробка профілактичних заходів для попередження хвороб. Зокрема вивчення гігієнічної оцінки чинників навколишнього середовища, спрямована на вивчення положень і законів гігієни, поняття «здоров'я», «громадське здоров'я», чинників навколишнього середовища, які впливають на організм людини, що спричиняють виникнення і розвиток захворювань. Курс включає необхідні знання щодо особливостей організації життя; гігієнічного нормування; екологізація медичних, технічних технологій виробництва; створення наукової основи раціональної експлуатації біологічних ресурсів; прогнозування змін природи під впливом діяльності людини; збереження середовища існування людини тощо. Матеріали курсу є необхідними для професійного становлення та для успішної фахової діяльності у медсестринстві

2. Мета: курсу «Основи екології та профілактичної медицини» – формування у здобувачів освіти знань, необхідних для збереження і поліпшення здоров'я громадян, підвищення їх працездатності, подовження активної життєдіяльності, профілактики професійних захворювань та внутрішньо-лікарняних інфекцій; засвоєння основ профілактичної медицини, що визначають вплив довкілля на стан здоров'я населення,

причини захворювань і заходи щодо запобігання негативного впливу та посилення позитивного впливу навколишнього середовища на здоров'я людини й формування професійного мислення медичного працівника.

3. Основними завданнями є:

- формування знань щодо визначення і завдання екології та профілактичної медицини як науки;
- формування знань щодо вплив чинників навколишнього середовища на здоров'я людей, профілактику захворювань, пов'язаних з впливом цих чинників;
  - засвоєння інформації щодо методів, форми і принципів формування здорового способу життя;
  - інформування здобувачів освіти щодо законодавчих актів, що віддзеркалюють завдання і зміст екології та профілактичної медицини;
  - інформування здобувачів освіти щодо основних санітарних нормативів планування, обладнання й утримання об'єктів державного санітарного нагляду;

4. Формат курсу: очний (offline).

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

інтегральна компетентність: здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

загальні компетентності: здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові компетентності: здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці; здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічних норм, охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки; здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу

серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості; здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності; здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя); здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, **здобувач освіти повинен знати:** визначення і завдання екології та профілактичної медицини як науки; – вплив чинників навколишнього середовища на здоров'я людей, профілактику захворювань, пов'язаних з впливом цих чинників; – методи, форми і принципи формування здорового способу життя; – законодавчі акти, що відображають завдання і зміст екології та профілактичної медицини; – основні санітарні нормативи планування, обладнання й утримання об'єктів державного санітарного нагляду; – заходи щодо санітарної охорони атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод, ґрунту; – санітарно-гігієнічні вимоги до якості питної води та організації питного водопостачання; – санітарно-гігієнічні вимоги до збирання, видалення, знешкодження твердих відходів та рідких нечистот; – методи та організацію санітарно-гігієнічних досліджень чинників навколишнього середовища; важливість вивчення навчальної дисципліни

повинен уміти: оцінювати вплив чинників навколишнього середовища на здоров'я населення; – проводити постійний контроль даних досліджень згідно з нормативно-технічною документацією; – проводити відбір проб питної води, визначати її органолептичні і хімічні показники; – проводити відбір проб і дослідження води водойм; – проводити відбір проб ґрунту, визначати фізико-хімічні властивості і хімічні речовини у ґрунті; – вимірювати температуру повітря, вологість, швидкість руху повітря, атмосферний тиск; – проводити лабораторне дослідження вмісту токсичних речовин і пилу в повітрі; – визначати хімічні речовини у повітрі; – вимірювати освітленість; – проводити санітарно-хімічні дослідження харчових продуктів; – працювати з проектами забудови населеного пункту; – працювати з проектами житлових будинків; – складати тексти санітарно-освітніх пам'яток; – будувати графіки залежності захворюваності від ступеня забрудненості навколишнього середовища; складати план, тези санітарно-освітньої бесіди; – проводити санітарно-освітню бесіду; – оформляти санітарний бюлетень; – проводити облік і реєстрацію результатів лабораторних досліджень; – проводити санітарно-освітню роботу з пропаганди здорового способу життя та охорони навколишнього середовища; – організовувати і проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їх родинами

6. Тривалість курсу: 90 год. (3 кредити ECTS), з них 34 год. аудиторної роботи, 56 год. самостійної роботи.

7. Статус освітнього компонента: вибірковий.

8. Пререквізити: дисципліна «Основи екології та профілактичної медицини» базується на попередньому засвоєнні фундаментальних медико-біологічних та хімічних знань. Ключовими пререквізитами є анатомія та фізіологія людини, загальна та неорганічна хімія, біологічна хімія.

9. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі ї освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

10. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна)						заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Профілактична медицина в аспекті розвитку охорони здоров'я. Навколишнє середовище та гігієнічна оцінка його основних складових												
Тема 1.1. Перспективи розвитку профілактичного напрямку медицини	9	2	1			2						
Тема 1.2. Навколишнє середовище та здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань	9	4	1			6						
Тема 1.3. Гігієна води та водопостачання населених місць	9	4	1			6						
Тема 1.4. Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених пунктів	9	2	1			6						
Тема 1.5. Атмосферне повітря, як вагомий чинник формування довкілля та впливу на здоров'я. Гігієнічна оцінка стану атмосферного повітря	9	2	1			6						
Разом за змістовим модулем	45	10	5			30						
Змістовий модуль 2. Фізіологічні та гігієнічні основи харчування												
Тема 2.1. Наукові основи раціонального харчування. Харчові отруєння.	9	2	1			6						
Разом за змістовим модулем	9	2	1			6						
Змістовий модуль 3. Гігієна промислових, харчових підприємств і лікувально-профілактичних закладів												
Тема 3.1. Професійні шкідливості, зумовлені особливостями трудового процесу, та їх профілактика	9	2	1			6						

Тема 3.2. Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків	9	2	1			6						
Тема 3.3 Гігієна лікувально-профілактичних закладів	9	2	1			6						
Разом за змістовим модулем	27	6	3	0		18						
Змістовий модуль 4. Здоровий спосіб життя та особиста гігієна, як основа повноцінного буття												
Тема 4.1 Профілактика захворювань, пов'язаних зі способом життя	9	2	1			6						
Разом за змістовим модулем	9	2	1			6						
Усього годин	90	24	10			56						

11. Форми і методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички з професійної мови зокрема.

12. Види та форми контролю:

Поточний контроль

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль

Форма семестрового контролю: залік

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компонента закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За національною шкалою

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Відмінний	5	Здобувач вищої освіти відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок..
Добрий	4	Здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у

		викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок.
Задовільний	3	Здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю.
Незадовільний	2	Здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

За 100-бальною(рейтинговою) шкалою

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку

може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛКУ)

1. Гігієна як підгрунтя профілактичної медицини.
2. Закони гігієни. Їх значення для профілактичних заходів в медицині
3. Методи санітарно-гігієнічних досліджень.
4. Дія комплексу чинників навколишнього середовища на організм людини.

5. Атмосфера як елемент біосфери та чинник здоров'я (структура, склад, властивості, можливі зрушення у стані здоров'я, захворювання).
6. Зрушення в стані здоров'я та захворювання, зумовлені впливом метеочинників. Заходи профілактики.
7. Фізичні чинники атмосфери та їх гігієнічне значення.
8. Атмосферний тиск як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань цивільного населення та військовослужбовців під час роботи, що пов'язана з впливом високого й низького атмосферного тиску.
9. Температура повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження. Профілактика переохолодження та перегрівання організму.
10. Вологість повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження.
11. Клімат і здоров'я населення (визначення, класифікація, чинники, що формують та характеризують клімат, їхня гігієнічна характеристика).
12. Акліматизація людини (види, чинники, що впливають на акліматизацію, гігієнічні рекомендації).
13. Урбанізація та проблеми охорони здоров'я.
14. Вода як чинник навколишнього середовища, її фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення.
15. Водопостачання та здоров'я населення (характеристика джерел і систем водопостачання, гігієнічні вимоги до питної води). Заходи санітарної охорони водойм.
16. Методи відбору проб води для хімічного і бактеріологічного дослідження, її консервування та транспортування.
17. Органолептичні властивості води, методика дослідження.
18. Бактеріологічні показники якості питної води.
19. Очищення води (види, методи, засоби та прийоми). Показники якості очищення води.
20. Знезаражування води (методи, засоби, прийоми). Показники якості знезараження питної води.
21. Гігієнічне значення ґрунту. Показники санітарного стану ґрунту.
22. Заходи щодо санітарної охорони ґрунту. Профілактика захворювань, пов'язаних із забрудненням ґрунту мікробного та немікробного характеру.
23. Гігієнічні вимоги до житла. Вплив житлових умов на стан здоров'я та працездатність людини.
24. Гігієнічні принципи раціонального харчування. Показники адекватності та збалансованості харчування.
25. Класифікація та гігієнічна характеристика основних харчових речовин. Фізіологічні норми потреби в основних харчових речовинах і енергії різних груп населення.

26. Основні принципи проведення санітарної експертизи харчових продуктів. Харчові отруєння бактеріальної природи, заходи профілактики.
27. Гігієнічні основи лікувально-дієтичного харчування. Класифікація харчових продуктів з урахуванням їхньої лікувальної дії.
28. Методики відбору проб їжі для лабораторного дослідження.
29. Охорона праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності.
30. Психологічні та психогігієнічні проблеми безпеки та охорони праці медичних сестер.
31. Визначення та оцінювання температурного режиму, вологості повітря, руху повітря в приміщенні.
32. Визначення та оцінювання атмосферного тиску.
33. Розрахунок та оцінювання окремих показників та показника комплексної дії мікроклімату на організм людини.
34. Відбір проби повітря в житлових та громадських приміщеннях і проведення санітарно-хімічного дослідження на визначення вмісту токсичних речовин, пилу.
35. Планування заходів щодо профілактики захворювань, пов'язаних із впливом на організм шкідливих чинників мікроклімату.
36. Аналіз впливу сонячної активності на біосферу, організм людини та здоров'я населення.
37. Пояснення значення ультрафіолетового випромінювання Сонця та використання його в медицині.
38. Визначення контингенту працівників для проходження періодичних медичних оглядів.
39. Організування і контролювання процесу проходження медичних оглядів.
40. Аналіз даних про виробничий травматизм.
41. Розроблення заходів щодо профілактики професійної захворюваності та виробничого травматизму.
42. Організування і здійснення санітарно-освітньої роботи з працівниками різних галузей народного господарства з використанням сучасних методів і форм.
- 43.
44. Класифікація виробничих шкідливостей. Система заходів з профілактики професійних захворювань та виробничого травматизму.
45. Класифікація основних видів і форм трудової діяльності. Гігієнічне оцінювання ступеня тяжкості та напруженості праці, методи дослідження.
46. Наукова організація праці. Заходи боротьби зі втомою.
47. Шум як виробнича і побутова шкідливість. Профілактика захворювань серед цивільного населення та військовослужбовців, робота яких пов'язана з впливом шуму.
48. Вібрація як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань населення під час

роботи, яка пов'язана з впливом вібрації.

49. Гігієнічне оцінювання електромагнітного та лазерного випромінювання. Організація заходів щодо профілактики шкідливого впливу НВЧ-поля.

50. Пил як виробнича шкідливість. Профілактика пилової патології в умовах цивільної та військової праці.

51. Гігієна сільськогосподарської праці. Професійні шкідливості. Зрушення в стані здоров'я та заходи щодо їх профілактики.

52. Комплексне оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Групи здоров'я.

53. Методика вивчення захворюваності та функціонального стану організму дітей і підлітків.

54. Фізичний розвиток як один з найважливіших критеріїв оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Методики оцінювання фізичного розвитку.

55. Гігієнічні основи навчально-виховного процесу.

56. Гігієнічні вимоги до режиму дня дітей і підлітків. Психогігієнічні основи навчальної та позашкільної діяльності.

57. Рухова активність та здоров'я дітей і підлітків. Гігієнічне оцінювання рухової активності учнів.

58. Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників. Профілактика професійно зумовлених захворювань медичних сестер.

59. Гігієнічні вимоги до палатної секції та лікарняної палати. Методики визначення мікрокліматичних умов у палаті.

60. Гігієнічні вимоги до облаштування, обладнання та експлуатації різних відділень лікарні (приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерсько-гінекологічного, дитячого тощо). Санітарно-протиепідемічний режим.

61. Основні заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій.

62. Гігієнічні основи здорового способу життя. Чинники ризику та їхня профілактика.

63. Гігієнічні принципи загартовування. Методика проведення загартовувальних процедур.

64. Значення особистої гігієни в житті людини.

65. Оцінювання умов роботи медичного персоналу: освітлення, опалення, вентиляції тощо.

66. Комплексне оцінювання планування, режиму експлуатації лікувально-профілактичного закладу, відділення.

67. Трактування основних принципів санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в лікарні і поліклініці.

68. Оцінювання санітарно-гігієнічного і протиепідемічного режимів лікувально-профілактичних закладів, інтерпретація значення оптимального гігієнічного режиму для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньо-лікарняних

- інфекцій, створення оптимальних умов праці персоналу.
69. Проведення дезінфекції у лікувально-профілактичному закладі.
  70. Проведення гігієнічних заходів із догляду за пацієнтом.
  71. Дотримання основних гігієнічних вимог щодо особистої гігієни під час роботи у відділенні.
  72. Проведення санітарно-освітньої роботи з пацієнтами та їх родичами з використанням різних методів і форм.
  73. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов'язаних з якістю питної води.
  74. Відбір проби ґрунту з досліджуваної ділянки.
  75. Проведення гігієнічне оцінювання ґрунту за даними санітарного обстеження ділянки та результатами лабораторного аналізу проб.
  76. Планування та виконання профілактичних заходів щодо санітарної охорони ґрунту з метою профілактики захворювань.
  77. Розроблення заходів щодо збирання, видалення та знешкодження відходів з лікувально-профілактичних закладів.
  78. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов'язаних із забрудненням ґрунту.
  79. Трагування принципів харчування людей різних вікових груп, професій, спортсменів.
  80. Розрахунок енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах

18. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Гігієна та екологія : підручник / [К. О. Пашко, М. О. Капуба, О. В. Ло-Г46 тоцька та ін.]. - Тернопіль : ТНМУ, 2022. - 528 с. ISBN 978-966-673-403-0
2. У Микита Х.І., Рогач І.М. Гігієна та екологія. Навчальний посібник для лабораторних занять. – Ужгород: Видавництво УжНУ “Говерла”, 2022. – 346 с.
3. 2. Мацейко І.І., Корольчук А.П., Нестерова С.Ю. Гігієна з основами екології. Практикум. – Вінниця, ВДПУ, 2018. – 104 с.
4. Основи екології та профілактична медицина: Підручник для мед. ВНЗ I—III р.а. Затверджено МОЗ / Д.О. Ластков, І.В. Сергета, О.В. Швидкий, А.Ю. Сергієнко та ін. — К., 2017. – 472 с

Додатково

1. Основи профілактичної медицини: підручник (ВНЗ I—II р. а.) / П. С. Бебешко, Ю. С. Скоробреха, О. П. Коріняк. — 4-е вид., випр. — К.: Медицина, 2017 — 541 с.
2. Мікробіологія та фізіологія харчування : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти I-IV рівнів акредитації / В.Д. Малигіна, О.А. Ракша-Слюсарева, Н.О. Попова. —К.: Кондор, 2017. - 311 с.
3. Харчові добавки : монографія / О.А. Ракша – Слюсарева; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського.— Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 549 с. ISBN 978-617-7280-01-8

Інформаційні ресурси

- 1.Мультимедійне забезпечення лекцій та практичних занять.
- 2.Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141556.html.
- 3.Наказ МОН України від 05.12.18р. № 1344. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». [Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/223-medsestrinstvo-bakalavr.pdf>.
- 6.Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>